

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020283	IES da Illa de Arousa	A Illa de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación en Valores Cívicos e Éticos	3º ESO	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	11
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	16

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Educación en Valores Cívicos e Éticos do 3ª curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece o Decreto 156/2022, do 2022, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Como describe o currículo oficial da materia, a educación en valores cívicos e éticos constitúe un requisito necesario tanto para o exercicio activo e responsable da cidadanía como para o desenvolvemento da autonomía moral e da personalidade do alumnado. Toda educación cívica ou en valores debe conter un exercicio reflexivo e crítico sobre a moral individual e colectiva que devén da ética filosófica.

Segundo os obxectivos e o perfil de saída do alumnado, a educación en valores cívicos e éticos implica mobilizar o conxunto de coñecementos, destrezas e actitudes, así como os valores que lle permiten ao alumnado tomar conciencia da súa identidade persoal e cultural, afrontar cuestións éticas fundamentais e adoptar unha actitude consecvente co carácter interconectado e ecodpendente da súa vida en relación coa contorna. A finalidade é que sexan quen de aplicar as normas e valores que rexen a convivencia nunha sociedade libre, plural, xusta e pacífica.

Traballaranse 4 ámbitos competenciais: Autoconhecimento e desenvolvemento da autonomía moral. Comprensión do marco social de convivencia e compromiso cos valores democráticos en vigor. Actitudes compatibles coa sustentabilidade da contorna e o entendemento de que a nosa vida depende desa relación. O último sería o relacionado coa sensibilización, concienciación e xestión dos afectos no marco da reflexión sobre os valores e os problemas éticos, cívicos e ecosociais.

Dada a limitación temporal desta materia, primará a parte práctica ou instrumental, sobre a teórica. Intentaremos que reflexionen, desde a crítica e o diálogo, sobre as condutas e actitudes que se deben defender e cara os que debe dirixirse a sociedade.

A materia impartirase en dous grupos distintos:

- 3º A integrado por 12 alumnos e 10 alumnas con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 14 e os 15 anos.

No grupo hai un alumno con dislexia e outro con TEA.

- 3^ºB integrado por 10 alumnos e 10 alumnas con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 14 e os 15 anos.

Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Inquirir e investigar canto se refire á identidade humana e a cuestións éticas relativas ao propio proxecto vital, analizando criticamente información fiable e xerando unha actitude reflexiva respecto diso, para promover o autoconhecimento e a elaboración de formulacións e xuízos morais de maneira autónoma e razoada.	2				1	1-2-3		
OBX2 - Actuar e interactuar de acordo con normas e valores cívicos e éticos, a partir do recoñecemento fundado da súa importancia para regular a vida comunitaria e a súa aplicación efectiva e xustificada en distintos contextos, para promover unha convivencia pacífica, respectuosa, democrática e comprometida co ben común.	5	3		3		1-2-3-4		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Entender a natureza interconectada e inter e ecodpendente das actividades humanas, mediante a identificación e a análise de problemas ecosociais de relevancia, para promover hábitos e actitudes eticamente comprometidos co logro de formas de vida sustentables.			5		2	1-2-3-4	1	
OBX4 - Mostrar unha adecuada estima de si mesmo e da contorna, recoñecendo e valorando as emocións e os sentimentos propios e alleos, para lograr unha actitude empática e coidadosa con respecto aos demais e á natureza.	1				1-2-3	1-3		3

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A identidade persoal.	1. Ser cos demais 2. O teu nome 3. Un pacto de liberdade	35	15	X		
2	Unha sociedade máis humana	4. Un mundo libre e seguro 5. O cambio nas túas mans 6. Decidir non é tarefa doada	30	10		X	
3	A mellora da contorna común	7. As desigualdades son cousa de todos 8. Let's go for the climate! Proxecto ApS: Noticia ou fake?	35	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A identidade persoal.	15

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Construír e expresar un concepto axustado de si mesmo recoñecendo as múltiples dimensións da súa natureza e personalidade, así como da dimensión cívica e moral desta, a partir da investigación e do diálogo arredor de diversas concepcións sobre a natureza humana.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.	TI	100
CA1.2 - Identificar, xestionar e comunicar ideas, emocións, afectos e desexos con comprensión e empatía cara ás demais persoas, demostrando autoestima e compartindo un concepto adecuado do que deben ser as relacións con outras persoas, incluíndo o ámbito afectivo-sexual.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA1.3 - Desenvolver e demostrar autonomía moral mediante a práctica da deliberación racional, o uso de conceptos éticos e o diálogo respectuoso cos demais, arredor de distintos valores e modos de vida, así como a problemas relacionados co exercicio dos dereitos individuais, o uso responsable e seguro das redes, as condutas adictivas e o acoso escolar.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA1.4 - Desenvolver unha actitude de xestión equilibrada das emocións, de estima e coidado de si e das demais persoas, identificando, analizando e expresando de maneira asertiva as propias emocións e sentimentos, e recoñecendo e valorando os dos demais en distintos contextos e arredor de actividades creativas e de reflexión individual ou dialogada sobre cuestións éticas e cívicas.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A ética dentro do conxunto de saberes filosóficos. - O obxecto da ética. - A aplicación da ética: a orientación para a resolución de problemas complexos sobre como actuar. - A natureza humana. - Liberdade e moralidade como características especificamente humanas. - A identidade persoal, o cruzamento de camiños entre a natureza, a crianza e o proxecto vital. - A educación de emocións e sentimentos. - A autoestima persoal. - A igualdade e o respecto nas relacións con outras persoas. - A educación afectivo-sexual. - Análise das accións. - Os motivos da acción: desexos e razóns.

Contidos

- A vontade como razón práctica.
- A autonomía da vontade.
- A responsabilidade das accións.
- A ética e as éticas como guías das nosas accións.
- O xuízo moral: as normas, o valor e o valioso, as virtudes, os sentimentos morais.
- Universalismo e pluralismo moral.
- Éticas da felicidade, éticas do deber, éticas da virtude.
- Ética e dereito.
- Semellanzas e diferenzas entre ética e dereito.
- O conflito lexitimidade-legalidade.
- A obxección de conciencia.
- Os dereitos individuais e os deberes cidadáns.
- O debate sobre a liberdade de expresión.
- A ética na sociedade actual.
- O problema da desinformación.
- A protección de datos e o dereito á intimidade.
- O ciberacoso e outras formas de violencia nas redes sociais.
- As condutas adictivas.

UD	Título da UD	Duración
2	Unha sociedade máis humana	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Promover e demostrar unha convivencia pacífica, respectuosa, democrática e comprometida co ben común, a partir da investigación sobre a natureza social e política do ser humano e o uso e comprensión crítica dos conceptos de lei, poder, soberanía, xustiza, Estado, democracia, memoria democrática, dignidade e dereitos humanos.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Fomentar o exercicio da cidadanía activa e democrática a través do coñecemento do movemento asociativo e a participación respectuosa, dialogante e construtiva en actividades de grupo que impliquen tomar decisións colectivas, planificar accións coordinadas e resolver problemas aplicando procedementos e principios cívicos, éticos e democráticos explícitos.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA2.3 - Contribuír a xerar un compromiso activo co ben común a través da análise e a toma razoada e dialogante de posición arredor de cuestións éticas de actualidade como a loita contra a desigualdade e a pobreza, o dereito ao traballo, a saúde, a educación e a xustiza, así como sobre os fins e límites éticos da investigación científica.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA2.4 - Tomar consciencia da loita por unha efectiva igualdade de xénero e do problema da violencia e explotación sobre as mulleres, a través da análise das diversas xeracións e correntes do feminismo e das medidas de prevención da desigualdade, a violencia e a discriminación por razón de xénero e orientación sexual, mostrando igualmente coñecemento dos dereitos LGTBIQ+ e recoñecendo a necesidade de respectalos.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA2.5 - Contribuír activamente ao benestar social adoptando unha posición propia, explícita, informada e eticamente fundamentada sobre o valor e pertinencia dos dereitos humanos, o respecto pola diversidade etnocultural, a consideración dos bens públicos globais, a percepción do valor social dos impostos.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA2.6 - Contribuír á consecución dun mundo máis xusto e pacífico a través da análise e recoñecemento da historia democrática do noso país e das funcións do estado de dereito e as súas institucións, os organismos internacionais, as asociacións civís e os corpos e forzas de seguridade do Estado, no seu empeño por lograr a paz e a seguridade integral, atender as vítimas da violencia e promover a solidariedade e cooperación entre as persoas e os pobos.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A sociedade humana: natureza e orixe. - As estruturas sociais e os grupos de pertenza. - Cooperación e altruísmo fronte a competencia e egoísmo. - A convivencia social. - As virtudes do diálogo e as normas de argumentación.

Contidos

- A resolución pacífica de conflitos.
- A empatía cos demais.
- A política.
- Conceptos clave: lei, poder, soberanía, xustiza e dignidade.
- Formas de Estado e tipos de goberno.
- A democracia: principios, procedementos e institucións.
- O Estado español como estado social e democrático de dereito.
- Valores constitucionais.
- A memoria democrática.
- Os dereitos humanos.
- Referente moral da democracia e a xustiza social.
- Xeracións e historia dos dereitos humanos.
- Dereitos da infancia.
- Os dereitos económicos, sociais e culturais: o dereito ao traballo, á saúde, á educación e á xustiza.
- A participación democrática: ser cidadáns.
- Outras formas de participación social: o asociacionismo e o voluntariado.
- A procura da xustiza social.
- A desigualdade económica e a loita contra a pobreza.
- Globalización económica e bens públicos globais.
- O comercio xusto.
- O valor social dos impostos.
- A igualdade de xénero.
- As diversas ondas e correntes do feminismo.
- A prevención da explotación e a violencia contra nenas e mulleres.
- A corresponsabilidade nas tarefas domésticas e de coidados.
- A sociedade e a cidadanía plural.
- O interculturalismo.
- A inclusión social e o respecto pola diversidade e as identidades étnico-culturais e de xénero.
- Os dereitos LGTBIQ+.
- A convivencia pacífica e segura.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A guerra, o terrorismo e outras formas de violencia política. - A atención ás vítimas da violencia. - Accións individuais e colectivas en favor da paz. - A contribución do Estado e os organismos internacionais á paz, á seguridade integral e á cooperación. - O dereito internacional e a cidadanía global. - As forzas armadas e a defensa ao servizo da paz. - O papel das ONG e das ONGD na loita pola paz. - Os desafíos da democracia actual. - Os códigos deontolóxicos. - As éticas aplicadas. - Fins e límites éticos da investigación científica. A bioética. - O desafío da intelixencia artificial. - As propostas transhumanistas.

UD	Título da UD	Duración
3	A mellora da contorna común	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Describir as relacións históricas de interconexión, interdependencia e ecodpendencia entre as nosas vidas e a contorna a partir da análise das causas e consecuencias dos máis graves problemas ecosociais que nos afectan.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.	TI	100
CA3.2 - Valorar distintas formulacións científicas, políticas e éticas coas que afrontar a emerxencia climática e a crise ambiental a través da exposición e o debate argumental arredor destas.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		
CA3.3 - Promover estilos de vida eticamente comprometidos co logro dun desenvolvemento sustentable, contribuíndo por si mesmo e na súa contorna ao tratamento preventivo dos residuos, a xestión sustentable dos recursos, a mobilidade segura, sustentable e saudable, o comercio xusto, o consumo responsable, o coidado do patrimonio natural, o respecto pola diversidade etnocultural, e o coidado e protección dos animais.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver unha actitude de xestión equilibrada das emocións, de estima e coidado de si mesmo e dos outros, identificando, analizando e expresando de maneira asertiva as propias emocións e sentimentos, e recoñecendo e valorando os dos demais en distintos contextos e arredor de actividades creativas e de reflexión individual ou dialogada sobre cuestións éticas e cívicas.	Participa do intercambio de opinións na aula e realiza as tarefas que se lle indican.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Vida responsable co contorno e protección do medio ambiente. - Percorrido crítico sobre as diferentes formas de relación do ser humano coa natureza ao longo da historia e a pegada ecolóxica das accións humanas no planeta. - Empatía e responsabilidade co contorno: interdependencia, interconexión e ecodpendencia. - A protección do medio ambiente e os dereitos para coa natureza: dereitos humanos de terceira xeración. - Consumo responsable para unha vida sustentable no planeta. - Os límites do planeta e o esgotamento dos recursos. - Obxectivos do desenvolvemento sustentable: axenda cara a 2030 para un planeta sustentable. - Economía sustentable e ecolóxica na globalización, e nova lóxica do crecemento: economía circular e economía azul. - Hábitos para unha xestión adecuada dos recursos e tratamento preventivo dos residuos. A mobilidade segura, saudable e sustentable. - Consumo responsable e soberanía alimentaria. - Propostas científicas e ético-políticas arredor dos problemas ecosociais. - Xustiza ecolóxica. - Ética medioambiental: ecocentrismo, biocentrismo e extensionismo. - Ecofeminismo e ética do coidado. - Protección e dereitos dos animais. - Valores éticos e democráticos como fundamento para unha conduta empática e respectuosa cara aos animais. - O ser humano como animal político: dereitos humanos da solidariedade para unha conduta cos animais baseada en dereitos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A finalidade desta materia é conseguir alcanzar os obxectivos previstos no currículo, que están encamiñados a promover o autoconecemento e a elaboración de formulacións e xuízos morais de maneira autónoma e razoada; Actuar e interactuar de acordo con normas e valores cívicos e éticos co fin de promover unha convivencia pacífica, respectuosa, democrática e comprometida co ben común; Promover hábitos e actitudes eticamente comprometidos co logro de formas de vida sustentables e saber valorar as emocións e os sentimentos propios e alleos, para lograr

unha actitude empática e coidadosa con respecto aos demais e á natureza.

Todo isto intentaremos conseguilo cunha metodoloxía participativa, áxil e variada. A práctica do diálogo respectuoso, a escoita activa serán as ferramentas básicas. Traballarase na aula, de xeito individual, en parellas ou en grupo heteroxéneo. Serán a partires de tarefas escritas nos seu caderno, ou en soporte dixital.

Aplicaremos metodoloxías abertas, flexibles e activas, onde o alumnado deba resolver tarefas que conduzan a aumentar o seu interese, a súa motivación e a súa autonomía. Así comezaremos sempre con algún elemento que esperte o interese e a curiosidade (un vídeo, unha nova do xornal, un reto, un dilema ético,...) e unha reflexión en grupo para incidir nesa motivación e enlazar cos seus coñecementos previos.

Realizaremos actividades que partan da observación e experimentación, traballando o método científico a través de diversas investigacións e traballos desenvolvendo estruturas de aprendizaxe cooperativa; tarefas que impliquen pequenas investigacións no medio, resolución de problemas concretos, realización de debates sobre temas de actualidade (ambientais, xeográficos, históricos, xogos educativos...) nas que o alumnado avance no desempeño das súas competencias; tarefas nas que o alumnado teña que planificar, deseñar, propoñer e comunicar diferentes propostas e proxectos a situacións presentadas, fomentando a creatividade, empregando a información proporcionada polos medios tecnolóxicos e utilizando de xeito eficiente diferentes ferramentas e dispositivos dixitais.

A finalidade é que se desenvolva no alumnado un espírito crítico, un suficiente autoconhecimento e que aprendan os valores positivos da sociedade na que viven e saiban aplicalos na súa vida. Que aprendan a rexeitar actitudes racistas, xenófobas e discernir as desinformacións das informacións, evitando a manipulación intencionada con fins pouco democráticos. Conciencialos da importancia de asumir a Axenda da ONU sobre os ODS e convertilos en cidadáns responsables e corresponsables.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto: Valores Cívicos e Éticos, Rodeira, a disposición na plataforma Edixgal.
Plataforma E-Dixgal
Material audiovisual
Materiales de consulta variados en papel ou soporte dixital (libros de consulta, enciclopedias, dicionarios, xornais...)
Caderno persoal
Fichas de actividades de reforzo, ampliación e consolidación
Dotación da aula (encerado dixital, tradicional, mesas, cadeiras...)

Cadas sesión terá lugar nun aula do centro cun ordenador conectado a internet e a pizarra con proxector e sonido. Os pupitres individuais servirán tanto para o traballo individual como para a formación dos grupos. Cada alumno/a ten o seu propio ordenador.

Empregaremos maioritariamente os recursos dixitais que estean á nosa disposición para a realización de traballos ou actividades. Tamén empregarán a súa libreta para realizar algúns exercicios ou elaboración de textos.

Ao longo do curso usaremos de xeito variado todos os recursos ao noso alcance e que nos sexa máis útil en cada momento. Pero, obviamente, o emprego da expresión oral será unha das máis claras apostas.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nesta materia non faremos unha avaliación inicial por escrito, senón que será de xeito oral para coñecer cal é o seu punto de partida con respecto ao que se vai traballar nesta materia. Como é moi participativa, veremos que alumnado ten máis dificultade á hora de elaborar o seu discurso de xeito oral e ver cales son as razóns e como axudalos.

Os resultados de dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na

que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, e sempre coa intervención do Departamento de Orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

Cada vez que comecemos unha nova unidade didáctica, tamén faremos unha pequena avaliación inicial, pero tamén de xeito oral. Servirá para valorar os seus coñecementos previos e para motivar cara o que se vai tratar a continuación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	35	30	35	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Nesta materia non faremos exames escrito. Avaliarase:

- A) Traballos e exercicios feitos na clase e presentados no caderno dixital ou de papel. (40%)
- B) Presentación dun o mais traballos, tarefa o prexecto de maior envergadura tanto individual como en grupo (30%)
- C) Intervencións orais baseadas nunha argumentación clara, coherente, respectuosa das ideas, así como a implicación baseado no esforzo persoal. (30%)

Estes apartados serán avaliados por medio de táboas de indicadores.

As 3 avaliacións terán o mesmo valor na nota, así que a nota final será a media das tres. A materia estará superada se alcanza un 5 ou máis na nota final, con redondeo previo.

O redondeo das notas que figuren no boletín será o seguinte: Se o decimal é superior a 60, o redondeo irá á alza, pola contra, se é inferior, irá á baixa. Pero, para facer as notas medias finais, contaranse exactamente as notas obtidas, sexa o decimal que sexa.

Criterios de recuperación:

Cunha avaliación continua e progresiva, iranse aplicando medidas de recuperacións en cada avaliación para facer un seguimento exhaustivo das dificultades que presente o alumnado. Polo tanto, deberanse realizar con novas indicacións aqueles traballos que non acaden un mínimo dun 5.

De non chegar a un 5 a súa nota media antes do remate da última avaliación, disporá dunha nova oportunidade na última semana do curso onde realizará ou repetirá as tarefas e/ou traballos que non foron avaliados positivamente con anterioridade.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

En 3º da ESO non hai alumnado coa materia pendente nin repetidores

6. Medidas de atención á diversidade

As medidas de atención á diversidade están previstas para alumnado con dificultades e para os de altas capacidades. No segundo caso non temos alumnado deste curso.

Para o alumnado con dificultades de aprendizaxe ofreceráse axuda de xeito individualizado para que non se desmotive e vexa que é capaz de seguir o curso como o resto das compañeiras e compañeiros.

As medidas de atención á diversidade serán as seguintes:

1. Adaptación dos graos de consecución dos criterios de avaliación
2. Gradación da dificultade das actividades de aprendizaxe.
3. Actividades diversas e variadas adaptadas aos distintos ritmos de aprendizaxe
4. Materiais e recursos diversificados e inclusivos que se adapten ás necesidades individualizadas do alumnado
5. Actividades de reforzo e consolidación
6. Aprendizaxe por Proxectos
7. Traballo colaborativo
8. Procedementos e instrumentos de avaliación variados e individualizados
9. Flexibilidade nos tempos de realización de tarefas e probas
10. Retroalimentación ao alumnado sobre o seu proceso de aprendizaxe.

Aplicaremos a cada alumno ou alumna que o precise as medidas que máis lle axude, aínda que o carácter desta materia é máis flexible e permite a todo tipo de alumnado seguila máis ou menos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X
ET.4 - Fomento da creatividade e espírito crítico	X	X	X
ET.5 - Orientación da conduta cara valores democráticos e éticos	X	X	X
ET.6 - Competencia dixital	X	X	X
ET.7 - Emprendemento social	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Educación emocional e en valores	X	X	X

Observacións:

No ambiente da aula, e en todas as tarefas da materia:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

Como noutras materias do Departamento de Filosofía, tanto os contidos como os instrumentos propios da disciplina, son especialmente axeitados para traballar as liñas trasversais do curriculum.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Charlas e exposicións	que las que se nos oferten durante o curso e teñan relación co currículo da materia			
Participación nas actividades organizadas polo centro	Como o magosto, Nadal, Dereitos Humanos...			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. O alumnado e as familias teñen acceso a programación
8. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
9. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
10. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
11. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
12. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
13. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

14. Ao comezo da unidade, o alumnado coñece os obxectivos e competencias que se van traballar, as actividades a realizar e como se van avaliar.

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas. A posta en práctica da mesma é o que nos permite melloralas, recollendo, a través dos procedementos de avaliación da propia programación e da práctica docente, a información necesaria para reformala. O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro de departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento da mesma. Para eso, o profesor/a cubrirá tamén un cuestionario cos indicadores de logro indicados anteriormente, nunha escala de un a catro.

- 1.- Nunca
- 2.- As Veces
- 3.- Case sempre
- 4.- Sempre

O proceso de avaliación da práctica docente deberá igualmente incluír unha valoración por parte dos estudantes do proceso de ensino-aprendizaxe que pode realizarse ao final de cada trimestre a través dun cuestionario. Os indicadores de logro da práctica docente avaliados polo alumnado son os seguintes:

- 1: Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade
4. As actividades foron variadas e motivadoras.
- 5 Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar
6. Combínase o traballo individual e en equipo
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino-aprendizaxe
10. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas, traballos, etc.
11. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
12. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros
13. Valórase o traballo e o esforzo

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizará de xeito contínuo o seguimento da programación atendendo á súa temporalización, criterios establecidos de avaliación, contidos a impartir, metodoloxía, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos didácticos que crea convenientes para que dita programación resulte máis real, aplicable e operativa.

Farase un seguimento da programación e da práctica docente a través da aplicación Proens por avaliación trimestral, recolléndose datos sobre a temporalización, os axustes dos Criterios de Avaliación, os instrumentos de avaliación, a ponderación dos mesmos, etc.. Toda esta información xunto coa referida aos contidos, metodoloxía, avaliación, etc., será valorada polo docente e os/as membros do Departamento indicando, sobre todo, as posibles razóns das dificultades do desenvolvemento da programación (polo clima da aula, recursos, diversidade de alumnado, etc.). De todo isto se elaborará un informe detallado nas actas do departamento.

Para avaliar o proceso de ensino empregaranse os indicadores de logro establecidos na programación e comprobar o seu grao de cumprimento.

Finalmente, nas memorias de final de curso aparecerán recollidas as propostas de mellora que fosen necesarias poñer en práctica nos cursos sucesivos, procurando ir axustando a programación á temporalidade e á realidade.

9. Outros apartados